

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 16.10.2006 63. vuosikerta Numero 3 Sivu 12

Ruokintaa säätämällä paras tuotto lihasiasta

Jarkko K. Niemi, MTT

Sianlihantuottaja saa parhaan tuoton sikapaikalle, kun hän säätää lihasikojen ruokintaa kasvatusvaiheen, perimän ja markkinatilanteen mukaan. Ruokinnan tarkentaminen auttaa hyödyntämään sian kasvukyvyä täysimääräisesti. Myös ympäristö hyötyy, kun rehun ravinteet käytetään mahdollisimman tarkasti kasvuun, ei ravinnepestöihin. Suurimman kohennuksen tuottaja saa kuitenkin kasvattamalla perimältään nopeakasvuisia ja vähärasvaisia porsaita.

Riittävän korkea pääoman tuotto on suomalaisen sikatalouden kilpailukyvyä perusedellytys, sillä tuotanto on pääomavaltaista. Pääoman tuottoa voidaan nostaa tuottavuusparannuksilla, kuten tehostamalla työn, rehun ja eläinaineksen käyttöä tilalla. Esimerkiksi eläinjalostuksen tavoitteena on tehostaa sian päiväkasvua ja lisätä ruhon lihasprosenttia, joten se voi parantaa sikatalouden tuottavuutta vuosittain miljoonilla euroilla.

Myös lihasikojen ruokintaa suunniteltaessa tulisi maksimoida sikapaikan tuotto, ei vain päiväkasvua. Sikojen ruokinnassa käytettävän rehun koostumuksen ja määrän sekä teurastuksen ajankohdan voi optimoida MTT:ssä kehitetyn uuden mallin avulla. Malli antaa sikapaikan pääomalle parhaan tuoton, kun lähtötietoina annetaan rehujen, porsaan ja lihan hinnat, rehujen laatu ja sian perimä.

Ruokinta kasvuvaiheen mukaan

Sikaloissa yleisesti käytetyllä liemiruokinnalla sikojen ruokintaa on teknisesti täysin mahdollista tarkentaa kasvuvaiheen mukaan. Tuottajan kannattaa jakaa lihasiat ryhmiin ja säätää ryhmälle annetun rehun koostumusta ja määrää jatkuvasti kasvatuskauden aikana, sillä sikojen kyvyssä hyödyntää rehusta saamaansa energiaa, valkuaista ja kivennäisiä voi olla suuria perimästä ja kasvuvaiheesta johtuvia eroja.

Siat voidaan ryhmitellä sukupuolen, rehunsyöntikyvyä ja ruhon rasvoittumisherkkyiden perusteella. Esimerkiksi sukupuolen mukainen kasvatus auttaa vähentämään leikkojen rasvoittumista ja ottaa teurastuksen ajoituksessa huomioon erot leikkojen ja imisien päiväkasvussa. Lisäksi se säästää rehupanosta, koska sika saa energiaa ja valkuaista vain sen kasvukykyä vastaavan määrän.

Sianlihantuottaja saa parhaan tuoton sikapaikalle, kun hän säätää lihasikojen ruokintaa kasvatusvaiheen, perimän ja markkinatilanteen mukaan.

Rehun valkuaispitoisuutta voidaan laskea sian kasvun mukaan viikoittain tai jopa päivittäin. Tämä on selkeä ero verrattuna tavanomaiseen vaiheruokintaan, jossa kasvatukseen käytetään vain kahta tai kolmea rehuseosta.

Perimän ja kasvuvaiheen mukainen ruokinta ja teurastus antavat sikapaikalle useiden eurojen lisätuoton vuodessa. Summa on merkittävä, kun sikalassa on satoja tai tuhansiakin sikapaikkoja.

Kasvua kannattaa seurata

Sikojen kasvun tarkkailu tuottaa rahanarvoista tietoa. Tuottaja voi hyödyntää kasvatuksen alkuvaiheessa keräämiään tietoja loppuvaiheen ruokinnan ja teurastuksen ajoituksen suunnittelussa.

Malli esimerkiksi suosittaa teurastamaan sian mahdollisimman lähellä sen painon mukaan maksettavan hintaportaan yläpäättä, jossa lihan kilohinta on korkein. Keskimääräistä hidaskasvuisemmat siat voidaan kuitenkin teurastaa alemmassa painossa kuin nopeakasvuiset siat. Teurastuksen tarkentaminen hyödyttääkin erityisesti silloin, kun sikojen perimä on kirjava.

Perimä vaikuttaa myös sikapaikan tuottoon. Sian perimässä tapahtuvaa sadan gramman suuruista päiväkasvukyvyn lisäystä kohti lihasikapaikan vuosituotto nousee yli 20 euroa. Vastaavasti yhden prosenttiyksikön nousu ruhon perinnöllisessä lihaprosentissa nostaa sikapaikan vuosituottoa noin 5 euroa.

Nykyisessä markkinatilanteessa lihasian kasvukyky saataneen hyödynnettyä tehokkaimmin, kun sille annetaan rajoitetusti energiaa mutta vapaasti valkuaista. Energiaruokinnan rajoittaminen heikentää päiväkasvua, mutta samalla sika kasvaa sutjakaksi ja teurastamo maksaa vähärasvaisesta ruhosta laatulisää.

Kirjoitus perustuu maa- ja metsätalousministeriön, Rehuraision ja MTT:n rahoittamaan tutkimukseen sekä väitöskirjaan: Niemi, J. K. 2006. A dynamic programming model for optimising feeding and slaughter decisions regarding fattening pigs. Agricultural and Food Science 15.

Lisätietoja: jarkko.niemi@mtt.fi
puh. (06) 421 3327